

Socialministeriet
Børn
J.nr. 2009-7991
Lsp, Anj, Cme, Cbh og Tnt

1. marts 2010

Høringsnotat vedr.

forslag til lov om ændring af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven) og lov om ændring af lov om folkeskolen (Afbureaukratisering af reglerne om pædagogiske læreplaner, sprogvurdering og børnemiljø m.v.).

Indledning

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven) og lov om ændring af lov om folkeskolen (afbureaukratisering) har i perioden fra den 11. februar – 24. februar 2010 været sendt til høring hos de myndigheder og organisationer, der er angivet i lovforslagets bemærkninger. Lovforslaget har endvidere været optaget på høringsportalen.

Der er modtaget høringssvar fra følgende:

Ankestyrelsen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Daginstitutionernes Landsorganisation (DLO), Danmarks Lærerforening, Danmarks Evalueringsinstitut (EVA), Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM), Danske Handicaporganisationer (DH), FOA – Fag og Arbejde, Foreningen for tosprogede børns vilkår, FTF, Forældrenes Landsforening (FOLA), Kommunernes Landsforening (KL) og Socialpædagogernes Landsforbund (SL).

Herudover er der modtaget høringssvar fra følgende:

Frie Børnehaver og Fritidshjem.

Følgende har meddelt, at de ikke har bemærkninger til forslaget:

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) og Socialpædagogernes Landsforbund (SL).

Følgende parter har ikke afgivet høringssvar:

Foreningen af Socialchefer i Danmark, Ungdomsringen, Det Centrale Handicapråd, Dokumentations- og rådgivningscenteret om racediskrimination, Institut for menneskerettigheder og FUKUTO – folkeskolens konsulenter for tosprogede børn og unge.

I det følgende foretages en tematiseret gennemgang af de kommentarer, der fremgår af høringssvarene.

2. Generelle bemærkninger til lovforslaget

Børne- og Kulturchefforeningen hilser med stor tilfredshed forslaget velkomment, og henviser til formålet om at frigøre flere ressourcer til det pædagogiske arbejde i dag- fritids- og klubtilbud, og til betydningen af, at de store bestræbelser, der gøres i kommunerne for at effektivisere og kvalitetsudvikle kerneydelserne også understøttes af lovgivningen.

Børnerådet udtrykker tilfredshed med, at Børnekonventionen eksplicit nævnes i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser. Rådet fremhæver, at bemærkningerne til forslaget fokuserer særligt på fremme af læring som det primære mål i forbindelse med et sundt børnemiljø, og peger i den forbindelse på, at den sociale trivsel og et generelt sundt børneliv må anses for lige så vigtige grunde til at sikre et sundt børnemiljø.

BUPL udtrykker generel tilfredshed med forslaget og finder det positivt, at forslaget i høj grad afspejler de ønsker, som pædagogerne har fremført i debatten omkring forenkling og afbureaukratisering af den statslige regulering. BUPL efterlyser en tydeliggørelse af, at målsætningerne kun indfries, hvis kommunerne bruger deres del af den nye frihed til at følge hensigten med loven. BUPL finder, at kommunalbestyrelsen bør forpligtes til at sikre, at lovændringerne implementeres på en måde, så der reelt skabes lettelser. Der henvises til, at netop på dagtilbudsområdet fastlægges mange regler og procedurer i kommunalt regi. BUPL er kritisk overfor det beregnede besparingspotentiale vedrørende forslaget om pædagogiske læreplaner.

KL hilser generelt afbureaukratiseringsforslagene på dagtilbudsområdet velkommen og peger på, at forslagene samlet set indeholder større lokalpolitisk råderum, og at der skabes større sammenhæng mellem de forskellige indholdsmæssige krav på området. KL pointerer, at det vil have en række uhenigtsmæssige konsekvenser, hvis kommunerne på nuværende tidspunkt skal høste effektiviseringsgevinsten i forslaget vedrørende sprogvurderinger.

DLO og Frie Børnehaver og Fritidshjem finder, at forslagene om enklere krav til pædagogiske læreplaner, børnemiljøvurderinger og målrettede sprogvurderinger er fornuftige tiltag og relevante skridt i retning af smidiggørelse af de administrative byrder for daginstitutioner. Frie børnehaver og fritidshjem finder samtidig forslaget for uambitiøst. Begge parter udtrykker en stor skepsis overfor det angivne samlede frigørelsespotentiale, og påpeger, at det vil medføre udhuling af personaleressourcen til det pædagogiske arbejde i dagtilbuddene. Parterne udtrykker undren over, at deres forslag om tiltag til større og lovbundne frihedsgrader for selvejende daginstitutioner ikke er indeholdt i lovforslaget.

FOA udtrykker generel tilfredshed med, at forslaget lægger op til at nedbringe mængden af administrative opgaver på dagtilbudsområdet, så der frigøres tid til det pædagogiske arbejde.

DH finder generelt, at forslaget aktualiserer det u hensigtsmæssige i, at ikke alle regler vedrørende dagtilbud er samlet i en fælles lovgivning. Særlige dagtilbud er hjemlet i serviceloven, mens øvrige dagtilbud er hjemlet i dagtilbudsloven. *DH* peger på, at der er tale om en antikveret opdeling i "normalområdet" og "særlig-støtte-området", som ikke er acceptabel.

FTF finder, at regeringens samlede afbureaukratiseringsplan har mange gode intentioner, men overordnet set skuffer. Der henvises til at det for mange af forslagernes vedkommende er svært at se de reelle lettelser. Det kritiseres, at frigørelsespotentialer er anført uden nogen form for dokumentation.

Kommentar:

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af de generelle bemærkninger fra høringsparterne. Der henvises til følgende:

Initiativerne i lovforslaget er resultatet af afbureaukratiseringsprogrammet - et omfattende arbejde med at identificere konkrete forenklingsforslag og problemområder. Arbejdet er gennemført i samarbejde med KL og består af:

En bred scanning: Kommunale ledere og medarbejdere har i fokusgrupper, interviews, workshops og landsdækkende konference identificeret statslige regler, som de i dagligdagen oplever som unødigt bureaukratiske eller administrativt tunge. Ca. 400 medarbejdere og ledere i dagtilbud og kommunale forvaltninger har bidraget med forslag til, hvordan reglerne på dagtilbudsområdet kan forenkles.

Kortlægning og måling af udvalgte medarbejders administrative opgaver: På udvalgte områder, herunder dagtilbudsområdet er der gennemført en kortlægning af, hvor meget tid udvalgte medarbejdergrupper bruger på forskellige opgaver. Der er samtidig gennemført en måling af, hvordan medarbejderne oplever de forskellige opgaver. Analyserne er gennemført i samarbejde med KL.

KL's forenklingsskatalog er yderligere inddraget i arbejdet: KL har i maj 2009 fremlagt et forenklingsskatalog med 82 forslag til forenkling af statslige regler.

De tal, der indgår i regeringens plan "Mere tid til velfærd" og i nærværende lovforslags økonomidel, er baseret på medarbejdernes faktiske tidsforbrug. Der er i afbureaukratiseringsprogrammet foretaget undersøgelser og tidsstudier ude i daginstitutionerne af, hvad pædagogerne og pædagogmedhjælperne bruger deres tid på. 10 kommuner og 335 medarbejdere har deltaget i undersøgelsen. Det er disse undersøgelser og tidsstudier, der ligger til grund for vurderingen af, hvor meget der kan frigøres. Tallene er gennemsnit af undersøgelserne og er baseret på et statistisk grundlag. KL, FM og Socialministeriet er enige herom, og om de tal, der er på tidsforbruget. Det bemærkes, at der forestår forhandling med KL om de kommunaløkonomiske konsekvenser af lovforslaget.

Forenkling – også et kommunalt ansvar

Af Finanslovsaftalen for 2010 mellem Regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance fremgår følgende vedrørende afbureaukratisering i kommuner og regioner: ”Kommuner og regioner har et ansvar for, at der også sker en afbureaukratisering af de interne kommunale og regionale dokumentationskrav og procesregler. En betydelig del af dokumentationskravene og de besværlige arbejdsgange i kommuner, regioner og i institutionerne skyldes egne krav og procesregler, jf. blandt andet KL’s publikation ”Forenkling – også et kommunalt ansvar”. Partierne opfordrer derfor kommuner og regioner til at udarbejde egne planer for, hvordan interne krav og procesregler reduceres, så der flyttes yderligere ressourcer fra papirarbejde og bureaukrati til borgernær service. Partierne vil gøre status over den kommunale indsats i forbindelse med finansloven for 2011.”

Øvrigt

En samling af reglerne i serviceloven om særlige dagtilbud og reglerne i dagtilbudsloven, er ikke identificeret som konkrete forenklingforslag og problemområder i regi af afbureaukratiseringsprogrammet, og er ikke indeholdt i nærværende lovforslag.

Lovforslaget regulerer ikke tiltag vedr. selvejende daginstitutioners frihedsgrader. En vurdering af behovet for ændringer i reglerne om selvejende daginstitutioners etablerings- og driftsvilkår bør ske på grundlag af den viden, der fremkommer gennem ”undersøgelsen af selvejende daginstitutioners vilkår og rammebetingelser”. Undersøgelsens forventes afsluttet ultimo 2010/primus 2011.

3. Enklere krav til pædagogiske læreplaner.

3.1. Form, indhold og tidsramme for evaluering af læreplanerne mv.

FOA tilslutter sig, at evalueringen af den pædagogiske læreplan skal foretages hvert andet år.

Børnerådet er ligeledes positive over for formålet, men udtrykker bekymring over, at der med en regel om evaluering hvert andet år, kan gå to år før forhold, som bør ændres, bliver ændret.

BKF vurderer, at læreplanerne er vigtige for at kunne dokumentere kvalitetsudviklingen i dagtilbud. Samtidig er det vigtigt at finde en god form for evalueringsarbejdet, der giver mening for dagtilbud, forvaltning og politikere. BKF støtter derfor bemærkningerne om, at det er kommunalbestyrelsen, der fastsætter form og indhold for drøftelsen, og at drøftelsen af evalueringerne foretages hvert andet år.

KL støtter ligeledes, at evaluering og drøftelse af evaluering skal foretages hvert andet år, ligesom KL støtter præciseringen i bemærkningerne om, at det er kommunalbestyrelsen, der fastsætter de nærmere rammer for form og indhold for drøftelsen.

BUPL foreslår, at det fremgår af bemærkningerne, at kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af rammerne for drøftelsen sker på baggrund af en dialog med forvaltning og dagtilbudsledere. *BUPL* og *BKF* ønsker begge, at tilbagemeldingen også kan foregå mundtligt.

FOLA finder, at ændringen fra at evaluere den pædagogiske læreplan én gang årligt til mindst hvert andet år kan være problematisk i forhold lovens krav om inddragelse af forældrebestyrelsen i udarbejdelse, evaluering og opfølgning på den pædagogiske læreplan. De henviser til, at forældrebestyrelsen typisk vælges hvert år og har kort anciennitet, hvorfor en evaluering hvert andet år frem for hvert år, kan være problematisk for forældrebestyrelsens arbejde. *Fola* ønsker, at det som minimum sikres i bemærkningerne, at forældrebestyrelsen har krav på en oftere evaluering af den pædagogiske læreplan, hvis det ønskes.

Kommentar:

Det foreslås, at det i bemærkningerne til lovforslaget tilføjes, at kommunalbestyrelsen med fordel kan inddrage f.eks. dagtilbud og forældrebestyrelse i tilrettelæggelsen af drøftelsen omkring evalueringen af læreplanerne, og at dagtilbuddenes tilbagemeldinger vedrørende evalueringen af læreplanerne kan suppleres – men ikke kan erstattes - af mundtlig dialog.

Høringssvarene på dette punkt giver ikke anledning til yderligere ændringer.

3.2 Frigørelsespotentialer på 110 mio. kr.

BUPL vurderer, at der årligt fortsat skal foretages en evaluering i dagtilbuddene for at skabe en kvalificeret pædagogisk udvikling, og derfor er det ifølge *BUPL* heller ikke realistisk at fjerne evalueringsopgaver for 110 mio. kr.

Kommentar:

Der henvises til kommentarerne angående frigørelsespotentialer i de generelle bemærkninger ovenfor. Tidsforbruget til pædagogiske læreplaner er opgjort selvstændigt i ”kortlægning og måling”, og disse tal ligger til grund for opgørelsen af frigørelsespotentialer ved den foreslåede ændring. Efter forslaget skal der i dagtilbuddene ske en evaluering af læreplanerne hvert andet år, og kommunalbestyrelsen skal drøfte evalueringerne hvert andet år. Forslaget er ikke til hinder for, at en kommune eller et dagtilbud beslutter hyppigere intervaller for dette arbejde. Det er en lokalpolitisk beslutning.

3.3 Læreplaner i særlige dagtilbud efter serviceloven

DH anfører, at det er vigtigt, at der i forhold til særlige dagtilbud efter servicelovens § 32 er et tilsvarende krav om pædagogiske læreplaner.

Kommentar:

Det ligger ikke inden for rammen af dette lovforslag at pålægge kommunalbestyrelsen en ny forpligtelse om udarbejdelse af læreplaner i særlige dagtilbud. Kommuner eller særlige dagtilbud kan frivilligt beslutte, om der skal udarbejdes pædagogiske læreplaner i særlige dagtilbud efter serviceloven.

Der foretages derfor ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt.

4. Enklere regler for børnemiljøvurderinger

4.1 Tilfredshed med større sammenhæng mellem indholdsmæssige krav i lovgivningen

KL udtrykker generel tilfredshed med, at de indholdsmæssige krav i lovgivningen tænkes bedre sammen, så der kan opnås mere direkte tid med børnene.

FOA finder, at et godt børnemiljø er en forudsætning for arbejdet med børns læring og udtrykker på den baggrund tilfredshed med, at arbejdet med børnemiljø fremover integreres i arbejdet med de pædagogiske læreplaner.

Børnerådet tilslutter sig, at både dagtilbud og fritidshjem fortsat skal vurdere børnemiljøet, og at arbejdet med børnemiljø fremover integreres i arbejdet med pædagogiske læreplaner. *Børnerådet* tilslutter sig ligeledes, at dagtilbuddene fortsat kan søge rådgivning om børnemiljø hos Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM)

BUPL finder det positivt, at arbejdet med et godt børnemiljø integreres i arbejdet med de pædagogiske læreplaner,

BKF støtter, at arbejdet med børnemiljøet integreres i arbejdet med pædagogiske læreplaner. *BKF* støtter ligeledes, at kravet om børnemiljøvurderinger i fritidshjem fastholdes parallelt til kravene til Skolefritidsordninger (SFO)

4.2 Børnemiljø i et børneperspektiv

FOA, *Børnerådet*, *BUPL* udtrykker tilfredshed med, at børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv. *DCUM* noterer med glæde, at dagtilbudslovens § 12, stk. 2, hvorefter, at børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, bevares.

4.3 Det psykiske børnemiljø

Børnerådet udtrykker forbehold over for forslaget om, at det psykiske børnemiljø adskilles fra det fysiske og æstetiske børnemiljø, så det psykiske børnemiljø i stedet integreres i arbejdet med læreplanstemaerne 'Alsidig personlig udvikling' og 'Sociale kompetencer'. *Børnerådet* finder, at det psykiske børnemiljø hænger tæt sammen med det fysiske og æstetiske børnemiljø, ligesom det fremhæves, at adskillelsen indebærer, at det psykiske børnemiljø ikke skal vurderes i et børneperspektiv. *Børnerådet* finder det således vigtigt, at både det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø fortsat vurderes i et børneperspektiv

DCUM kan ikke støtte forslaget om at integrere og dermed sidestille det psykiske børnemiljø med læreplanstemaerne 'Alsidig personlig kompetence' og 'Sociale kompetencer'. *DCUM* finder således, at det psykiske børnemiljø er et bredere begreb, end de to temaer favner. Det anføres, at et godt psykisk børnemiljø er forudsætningen for, at børn kan trives og udvikle sociale kompetencer og nære varige relationer til andre børn mv. Det anføres ligeledes, at sidestil-

lingen af det psykiske børnemiljø med læreplanstemaerne medfører, at det psykiske børnemiljø ikke skal vurderes i et børneperspektiv.

FOLA er bekymrede for, at ophævelsen af kravet om en selvstændig børnemiljøvurdering vil fjerne fokus fra børnemiljøet. De peger på, at børnemiljøvurderingen ganske vist foreslås implementeret i den pædagogiske læreplan, men at forslaget udskiller det psykiske arbejdsmiljø, som hidtil har været en selvstændig del af børnemiljøet. *FOLA* foreslår, at forpligtelsen til at vurdere det psykiske arbejdsmiljø videreføres og ligestilles med forpligtelsen til at vurdere det fysiske og æstetiske arbejdsmiljø, og at alle tre elementer indgår som en integreret del af den pædagogiske læreplan.

Kommentar:

Bemærkningerne foreslås ændret således at begrebet børnemiljø, som det hidtil har været gældende, forstås som et samlet begreb for dagtilbuddets fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, jf. også dagtilbudslovens § 7, stk. 1.

4.4 Arbejdet med børnemiljø i dagplejen

DCUM anfører, at bortfald af dagtilbudslovens § 12, stk. 4, efterlader et tomrum i forhold til, hvordan dagplejen skal arbejde med børnemiljøet.

Kommentar:

Det har ikke været tilsigtet, at udelade dagplejen i forhold til børnemiljøet. I bemærkningerne til lovforslagets § 8, stk. 4, indarbejdes derfor, hvordan arbejdet med børnemiljø i dagplejen skal integreres i den samlede pædagogiske læreplan for dagplejen.

4.5 Ikke krav om samlet vurdering af børnemiljø

BUPL foreslår bemærkningerne ændret, så der ikke stilles krav om en *samlet* vurdering af børnemiljøet, men i stedet en vurdering af børnemiljøet.

Kommentar:

Det foreslås, at høringssvaret imødekommes på dette punkt ved at sætningen: '*børnenes oplevelser skal inddrages i den samlede vurdering af børnemiljøet*' erstattes af: '*...børnenes oplevelser af børnemiljøet inddrages i vurderingen af børnemiljøet*'.

4.6 Nedprioritering af børnemiljøet

DCUM finder det beklageligt, at kravet om udarbejdelse af en børnemiljøvurdering i dagtilbuddene afskaffes, idet den foreslåede forenkling af reglerne vil medføre risiko for, at børnemiljøet bliver nedprioriteret.

Kommentar:

Forslaget er en imødekommelse af kommuners og dagtilbuds ønsker om bedre muligheder for lokalt at tilrettelægge kvalitetsudviklingen og dokumentation i forhold til arbejdet med børnemiljøet. Med forslaget fastholdes fokus på vigtigheden af arbejdet med børnemiljøet.

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt

4.7 Risiko for at arbejdet med børnemiljø forsvinder

DLO påpeger, at det er mangelfuldt, at sætningen 'Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv' forsvinder ud af lovteksten. *DLO* påpeger ligeledes, at der er risiko for, at arbejdet med børnemiljøet forsvinder, fordi det fremstår uklart, hvordan arbejdet med børnemiljø konkret skal integreres i de pædagogiske læreplaner.

Kommentar:

Sætningen 'Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv' er allerede en del af lovforslagets § 8, stk. 4, 1.pkt. Sætningen udgår således ikke. I forlængelse af lovforslaget udarbejdes materiale, som skal understøtte integrationen af børnemiljøet i de pædagogiske læreplaner.

Der foretages derfor ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt

4.8 Ønske om samling af regler om dagtilbud og særlige dagtilbud i én lov

DH påpeger, at det er problematisk, at der er forskel på reglerne afhængigt af, om et barn er optaget i et særligt dagtilbud efter serviceloven eller et fritidshjem efter dagtilbudsloven. Det gøres gældende, at børn med funktionsnedsættelser, som er optaget i et særligt dagtilbud for børn i fritidshjemsalderen, har særligt behov for et tilpasset børnemiljø afhængigt af arten af funktionsnedsættelsen.

Kommentar:

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt, fordi samling af reglerne om dagtilbud efter dagtilbudsloven og særlige dagtilbud efter serviceloven er ikke en del af formålet med dette lovforslag.

5. Målrettede sprogvurderinger

5.1. Samling og harmonisering af reglerne for et- og tosprogede børn

Børne- og kulturchefforeningen, KL, BUPL og Danmarks Lærerforening finder det alle positivt, at reglerne om sprogvurdering og sprogstimulering samles i dagtilbudsloven.

Børne- og Kulturchefforeningen og Danmarks Lærerforening bemærker ligeledes, at de er positive overfor, at reglerne om sprogvurdering og sprogstimulering ikke alene samles i dagtilbudsloven, men også harmoniseres.

BUPL støtter også forslaget med henvisning til, at det er positivt, at tosprogede børn i dagtilbud ligestilles med børn med dansk som modersmål ift., hvornår kravet om en sprogvurdering træder i kraft.

FOA ser omlægningen fra at sprogvurdere alle 3-årige til udelukkende at foretage målrettede sprogvurderinger som et positivt tiltag.

5.2. Ændring af målgruppen for sprogvurderinger

Børne- og Kulturchefforeningen er af den opfattelse, at en ændring af målgruppen for sprogvurderinger – herunder en eventuel målretning af sprogvurderingerne – ikke bør foretages, før effekten af dagtilbudslovens krav om tilbud om sprogvurdering til alle 3-årige børn er evalueret.

KL påpeger i den forbindelse, at det vil have en række u hensigtsmæssige konsekvenser, hvis kommunerne skal opnå den effektiviseringsgevinst, der er forudsat. De nuværende sprogvurderinger blev indført for få år siden, og derfor først endeligt er implementeret indenfor de seneste år. *KL* fremhæver, at der er ydet en kæmpe indsats i kommunerne for at få sprogvurderingerne til at fungere i praksis og skabe opbakning blandt medarbejdere og forældre, hvilket, efter *KL*'s opfattelse risikerer at være spildt med forslaget om målrettede sprogvurderinger.

FOA finder det positivt, at kommunerne med forslaget gives mulighed for at målrette sprogvurderingerne mod de børn, hvor der er formodning om, at der er behov for hjælp til den sproglige udvikling.

Danmarks Lærerforening er som udgangspunkt positivt indstillet overfor, at sprogvurderingerne målrettes de børn, som har behov herfor. Dog bemærker foreningen, at det er meget væsentligt, at lovændringen ikke medfører en svækkelse af det faglige tilbud, som gives til de børn, der har behov for en sprogvurdering og en sprogstimulering.

Børne- og Kulturchefforeningen og *KL* er positive overfor, at de børn, som ikke går i dagtilbud, med forslaget skal modtage en sprogvurdering.

Kommentar:

I forhold til *Børne- og Kulturchefforeningens* kommentarer bemærkes, at der forud for regeringens udspil om sprogvurderinger har været tilrettelagt en meget grundig proces, hvor mange forskellige parter er blevet hørt og inddraget. Der henvises herudover til kommentarerne til afsnit 2 med generelle bemærkninger til lovforslaget. Det bør ligeledes fremhæves, at det med forslaget fortsat vil være muligt for den enkelte kommune at tilbyde alle 3-årige børn en sprogvurdering. Den enkelte kommune skal dog sikre, at de børn, som efter personalets formodning har behov for en sprogvurdering, også faktisk modtager en sprogvurdering.

Afslutningsvis bemærkes det i forhold til *KL*'s kommentarer, at det er ministeriets vurdering, at den viden og de kompetencer, der allerede er opbygget i kommunerne vedrørende sprog, er et rigtig godt fundament for, at kommunerne fremadrettet kan varetage opgaven vedrørende målrettede sprogvurderinger.

For kommentarer til *Danmarks Lærerforening*'s bekymring for, at målretningen indebærer en svækkelse af indsatsen, henvises til kommentarer til punkt 5.3.

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt.

5.3. Sprogstimuleringsindsatsen overfor børn med sproglige vanskeligheder

Danmarks Lærerforening bemærker, at lovændringen ikke skal medføre, at der sker en svækkelse af den sprogstimulering, der gives til børn med sproglige udfordringer på grund af manglende ressourcer eller kvalifikationer hos personalet.

KL bemærker, at sprogvurderingerne er blevet et vigtigt element i arbejdet med børns sproglige udvikling, og der kan derfor være en risiko for, at der er børn med sproglige udfordringer, som med den foreslåede ordning, bliver overset. *KL* foreslår på den baggrund en grundig evaluering og opsamling af eksisterende viden.

BUPL bemærker, at den sprogunderstøttende opgave i forhold til tosprogede og etsprogede børn er forskellig, og at det derfor er vigtigt, at loven følges og evalueres, så det sikres, at tosprogede børn får den særlige indsats, som de har behov for.

Kommentar:

I bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at indsatsen skal tage hensyn til barnets behov for sprogstimulering. Kommunalbestyrelsen er som led heri forpligtet til at sikre, at tosprogede børn modtager en indsats, der også tager hensyn til deres særlige sproglige udfordringer. Endvidere er det i bemærkningerne fremhævet, at der med lovforslaget ikke er tilsigtet en ændring i antallet af børn, der skal modtage sprogstimulering.

Lovforslaget tager udgangspunkt i vigtigheden i, at alle børn udvikler gode og alderssvarende sproglige kompetencer. Et godt og alderssvarende sprog er en forudsætning for, at alle børn trives og er i stand til at udvikle sig og lære – såvel før skolestart, som når barnet begynder i skole. Og et godt og alderssvarende sprog er helt afgørende i forbindelse med regeringens mål om, at alle danske skolebørn lærer at læse inden udgangen af 2. klasse.

Som led i samlingen af reglerne i folkeskoleloven og dagtilbudsloven vil de nye regler i dagtilbudsloven blive fulgt og evalueret af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA), ligesom det i dag er tilfældet for reglerne i dagtilbudsloven. Der vil derfor være fokus på, at det fremover sikres, at børn med sproglige udfordringer, herunder f.eks. tosprogede børn med behov for sprogstimulering, også modtager den indsats, de har behov for.

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt.

5.4. Kvalifikationskrav

Børne- og kulturchefforeningen bemærker, at det har stor betydning, at det med forslaget fastholdes, at sprogvurdering og sprogstimulering skal foretages af personale, der har et passende højt kvalifikationsniveau.

Danmarks Lærerforening opfatter lovteksten som en svækkelse af kvalifikationskravet til de personer, der skal varetage sprogvurdering og sprogstimulering af tosprogede børn.

KL kommenterer, at det er nyt, at det nu fremgår af dagtilbudsloven, at der skal være kvalificeret personale til opgaven med sprogvurdering og sprogstimulering. *KL* påpeger, at det skal være kommunalbestyrelsen, der beslutter, om en person har de nødvendige kvalifikationer og forudsætter, at bestemmelsen ikke har betydning for organiseringen i kommunen.

Kommentar

I forhold til *Danmarks Lærerforenings* bemærkning, bør det fremhæves, at der ikke med lovforslaget er tilsigtet en ændring i forhold til de krav, der stilles til det personale, der skal varetage sprogvurdering og sprogstimulering i forhold til tosprogede børn.

I forhold til *KL*'s bemærkninger er det ministeriets vurdering, at kvalifikationskravet er i overensstemmelse med gældende praksis i kommunerne. I dag anvendes personale, der har de nødvendige faglige kvalifikationer til at varetage opgaven, herunder f.eks. pædagogisk personale i dagtilbuddene. Det er ligeledes i overensstemmelse med bemærkningerne til de nugældende regler om sprogvurdering i dagtilbudsloven. Det er fortsat den enkelte kommune, der organiserer arbejdet med sprogvurdering og sprogstimulering.

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt.

5.5. Inddragelse af forældre

Børnerådet bemærker i sit høringssvar, at rådet finder det uklart, hvorvidt forældre, der nærer bekymring for deres barns sproglige udvikling, har mulighed for at bede det pædagogiske personale i barnets dagtilbud om at foretage en sprogvurdering. *Børnerådet* mener, at forældre bør kunne opfordre hertil, men fremhæver samtidig vigtigheden af det pædagogiske personales kompetence til at vurdere et barns sprogudvikling.

BUPL bemærker, at det med forslaget er uklart, hvorvidt personalet skal inddrage forældrene til barnet både i forbindelse med en afklaring af, hvorvidt der er behov for at foretage en sprogvurdering, såvel som i forbindelse med sprogstimuleringen.

Kommentar:

Det fremgår af lovforslaget, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at barnets forældre inddrages i processen omkring sprogvurderingen og den opfølgende indsats samt modtager vejledning i, hvordan de kan understøtte deres barns sproglige udvikling. Inddragelsen af forældrene har til hensigt at sikre dialog med

forældrene om baggrunden for og betydningen af, at deres barn modtager en sprogvurdering, og en eventuel opfølgning i form af sprogstimulering.

Personalets formodning for et barns behov for sprogstimulering er afgørende for, om kommunen er forpligtet til at foretage en sprogvurdering. Det er dog meget centralt, at det pædagogiske personale tager en eventuel bekymring fra forældrene omkring deres barns sproglige udvikling alvorligt, og tager dette i betragtning i forhold til, om det pågældende barn kan have behov for sprogstimulering – og om der på den baggrund er behov for en sprogvurdering af barnet. En række af de faktorer, der kan have betydning for barnets sproglige udvikling, kan netop have sit udgangspunkt i familien. Det fremgår således af lovforslagets bemærkninger, at personalet bør inddrage forældrene i forbindelse med en afklaring af, om et barn kan have behov for sprogstimulering – og på den baggrund har behov for en sprogvurdering. Ved at inddrage forældrenes viden om barnet og familiens baggrund sikres et mere helhedsorienteret billede af barnet, ligesom inddragelsen af forældrene også kan bidrage til at sikre et tæt samarbejde omkring den fremadrettede understøttelse af barnets sprogudvikling.

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt.

5.6. Pligt for forældre til at lade deres barn deltage i sprogvurdering og sprogstimulering

Børne- og Kulturchefforeningen finder det ikke hensigtsmæssigt, at der indføres pligt for forældre til at lade deres barn deltage i sprogstimulering, da det efter foreningens opfattelse er de fleste forældre, der i dag tager imod sprogstimulering til deres barn. Foreningen bemærker ligeledes, at det næppe vil fremme afbureaukratisering.

Børnerådet bemærker, at rådet, med henvisning til barnets vel, tilslutter sig, at forældre med forslaget får pligt til at lade deres barn modtage en sprogvurdering.

BUPL bemærker, at det er meget positivt, at forældre forpligtes til at lade deres barn modtage sprogvurdering og sprogstimulering med henvisning til, at tosprogede børn og børn med dansk som modersmål ligestilles.

KL bemærker, at det kan give samarbejdsproblemer mellem dagtilbuddets personale og forældrene, at det fremover bliver obligatorisk, at der skal foretages en sprogvurdering, når der er en formodning om, at barnet har sproglige vanskeligheder. Derudover bemærker *KL*, at bemærkningerne til lovtæksten kan forstås således, at pligten til at inddrage de sociale myndigheder udvides til tilfælde, hvor forældrene modsætter sig en sprogvurdering af deres barn.

Kommentar:

Lovforslaget tager udgangspunkt i, at det i forhold til børnenes sproglige udvikling, læring og trivsel er helt centralt, at børn med sproglige udfordringer allerede fra en tidlig alder bliver stimuleret, så børnene får samme muligheder som

øvrige børn. Som led i harmoniseringen og målretningen af reglerne om sprogvurdering og sprogstimulering, har et af formålene med lovforslaget netop været at sikre, at alle børn, der har behov for en sprogvurdering og sprogstimulering, også faktisk modtager dette. Det kan ikke sikres, at børnene modtager sprogvurdering og sprogstimulering, såfremt de har behov herfor, hvis forældre kan frasige sig indsatsen, selvom det pædagogiske personale har vurderet, at barnet har behov herfor.

Der foretages ikke en udvidelse af reglerne om særlig støtte i serviceloven som led i forslagens ændringer til reglerne om sprogvurdering.

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt.

5.7. Yderligere fremhævelse af tosprogede i lovtæksten

Danmarks Lærerforening anfører, at det er problematisk, at folkeskolelovens definition af tosprogede børn udgår med ophævelsen af § 4 a, da den skal benyttes i folkeskolelovens § 5.

Foreningen for tosprogede børns vilkår ønsker, at tosprogede børn skal fremhæves i lovtæksten både i forhold til, at der skal benyttes et særligt sprogvurderingsmateriale til tosprogede børn og i forhold til, at der løbende skal foretages sprogvurdering af tosprogede børn, der modtager sprogstimulering. Herudover ønsker foreningen, at det skal fremgå af lovtæksten, at sprogstimuleringen enten kan ske som led i det pædagogiske arbejde eller ved særligt tilrettelagte aktiviteter.

Kommentar:

Undervisningsministeriet oplyser i forhold til Danmarks Lærerforenings kommentar, at der ikke på nuværende tidspunkt er nogle konkrete planer om at indsætte definitionen af tosprogsbegrebet i den nugældende § 4 a, stk. 2, andetsteds i folkeskoleloven. Undervisningsministeriet vil i forbindelse med senere ændringer af folkeskoleloven og bekendtgørelsen om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog overveje, om definitionen bør indarbejdes et andet sted, men der er ikke på nuværende tidspunkt truffet nogen beslutning herom.

Hensigten med lovforslaget om sprogvurdering er at imødekomme kommuners og dagtilbuds ønsker om at forenkle og afbureaukratisere reglerne omkring sprogvurdering og sprogstimulering. Dels ved at målrette sprogvurderingerne og dels ved at samle reglerne for tosprogede og etsprogede børn i én lov. Det er ikke med lovforslaget hensigten, at de krav, der i dag stilles til tosprogede børn i folkeskoleloven, skal udvides – og i dag er der hverken krav om, at der skal anvendes et særligt sprogvurderingsmateriale eller, at der skal foretages mere end én sagkyndig vurdering af barnet.

Det er allerede en del af bemærkningerne til forslaget, at sprogstimuleringen kan ske som led i det pædagogiske arbejde men også ved særligt tilrettelagte aktiviteter i de tilfælde, hvor barnet har behov for dette.

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra de øvrige høringsparter på dette punkt.

5.8. Inddragelse af barnets ressourcer på barnets modersmål

Børnerådet anfører, at det er vigtigt at et barns ressourcer på barnets modersmål inddrages og tages i betragtning.

Kommentar:

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er det hensigten, at barnets sproglige baggrund skal tages i betragtning i forbindelse med tilrettelæggelse af sprogstimuleringsindsatsen. Det fremgår allerede af bemærkningerne til lovforslaget, at sprogvurderingen skal bruges som afsæt for at identificere børnenes ressourcer, der også skal være i fokus i forhold til, hvordan det enkelte barn på bedst mulig vis tilegner sig dansksproglige kompetencer. Personalet bør derfor blandt andet have for øje, at tosprogede børn allerede kan have opbygget en sproglig viden og ballast på deres modersmål, som barnet anvender i forbindelse med tilegnelsen af dansksproglige kompetencer.

Som det også fremgår af lovbemærkningerne er det således udgangspunktet, at sprogstimuleringen skal tilrettelægges, så den tager hensyn til børnenes kompetencer og samlede sproglige udvikling, der blandt andet er identificeret gennem sprogvurderingen.

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt.

5.9. Præcisering af dagtilbudslederens ansvar

BUPL bemærker, at det i selve lovteksten i tilknytning til § 11, stk. 1, bør præciseres, at lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for, at det indstilles til kommunalbestyrelsen hvilke børn, der må formodes at have behov for sprogstimulering. *BUPL* ønsker en sådan præcisering for at tydeliggøre det ledelsesmæssige ansvar for at indstille børn til sprogvurdering.

Kommentar:

Lovforslaget indeholder ikke krav til den konkrete procedure for, hvordan sprogvurdering og sprogstimulering tilrettelægges i den enkelte kommune. Kommunalbestyrelsen har pligt til at foretage en sprogvurdering, såfremt det pædagogiske personale har en formodning om, at et barn kan have behov for sprogstimulering. Den enkelte dagtilbudsleder har det administrative og pædagogiske ansvar, og står til ansvar overfor kommunalbestyrelsen herfor.

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt.

5.10. Tidsrum for sprogvurderingen

Børne- og Kulturchefforeningen bemærker, at foreningen støtter forslaget

om, at sprogvurderingen skal finde sted indenfor et halvt omkring det tidspunkt, hvor barnet fylder 3 år, idet det giver mulighed for at samle sprogvurderingerne i stedet for at sprede dem over et helt kalenderår.

5.11. Fysisk og organisatorisk placering af tilbud til børn udenfor dagtilbud

Danmarks Lærerforening bemærker, at det også med den kommende lovændring bør være muligt fysisk og organisatorisk at placere obligatoriske sprogstimulerings tilbud på en skole, under skolelederens ansvar.

Kommentar:

Med lovændringen vedrørende målrettede sprogvurderinger, hvor regler om sprogvurdering og sprogstimulering samles i dagtilbudsloven, fastsættes der ikke krav til den lokale organisering eller placering af sprogstimuleringsindsatsen i kommunerne.

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt.

5.12. Samarbejde om skolestart for børn, der ikke går i dagtilbud

Danmarks Lærerforening bemærker, at det efter foreningens opfattelse er meget centralt, at det ikke medfører en svækkelse af samarbejdet om de tosprogede børns skolestart, at sprogstimuleringsindsatsen for børn udenfor dagtilbud fremover skal foregå i regi af dagtilbudsloven.

Kommentar:

Der er som beskrevet under punkt 5.11. ikke med den kommende lovændring krav til den organisatoriske eller fysiske placering af sprogstimuleringsindsatsen for børn udenfor dagtilbud såvel som for børn, der går i dagtilbud. Det er med lovændringen således op til kommunerne at videreføre eventuelt igangværende samarbejde om alle børns skolestart.

Der foretages ikke ændringer i lovforslaget på baggrund af bemærkningerne fra høringsparterne på dette punkt.

5.13. Udgifter til sprogstimulering af tosprogede børn

BUPL bemærker, at det vil være fordyrende for forældrene i dagtilbuddet, at udgiften til sprogstimulering af tosprogede børn fremover kan indregnes i bruttodriftsudgiften til dagtilbuddet. Derudover påpeger *BUPL* at udgiften vil være skævt fordelt på de forskellige kommuner og daginstitutioner.

Kommentar

Der er ikke som led i de økonomiske konsekvenser af lovforslaget forudsat, at kommunen opnår merindtægt af forældrebetalingen.

For børn, der ikke er optaget i et dagtilbud, afholdes alle udgifter til sprogstimulering af kommunen, dette gælder også i tilfælde, hvor den opfølgende sprogstimulering fysisk er placeret indenfor rammerne af et dagtilbud. Udgifterne til sprogvurdering, forældreinddragelse og vejledning kan ikke indgå i grundlaget for den bruttodriftsudgift, der lægges til grund for fastsættelse af

forældrenes egenbetaling for en plads i dagt ilbud, fordi opgaverne ligger ud over dagtilbuddets almindelige drift.

Hvis sprogstimuleringen vedrører et barn optaget i dagtilbud, og sprogstimuleringen indgår som en integreret del af dagtilbuddets almindelige drift, vil udgiften til sprogstimulering indgå som en del af den bruttodriftsudgift i grundlaget, der ligger til grund for forældrebetalingen. I tilfælde hvor sprogstimuleringen har karakter af et individuelt forløb for barnet, der har et behandlingsmæssigt sigte, afholdes den fulde udgift af kommunen, også når barnet er optaget i dagtilbud. Afgørende for om udgiften til konkrete sprogstimuleringsaktiviteter kan indgå i bruttodriftsudgiften, er således karakteren af den sprogstimulering, som barnet har behov for.

6. Mere fleksible regler for gæstedagpleje.

Børne- og Kulturchefforeningen bemærker, at de forudsætter, at forslaget åbner mulighed for at etablere gæstedagpleje i daginstitutioner.

BUPL finder det vigtigt, at man i bemærkningerne tydeliggør, at forslaget ikke ændrer ved de gældende regler om etablering af dagpleje i "andre lokaler i børnenes hjemlige miljø" (den nuværende lovs § 21. stk. 1). *BUPL* foreslår, at bemærkningerne til lovforslagets § 21 stk. 1, medtager tekstbemærkningerne fra den nugældende lov, således at eksemplerne "boligbebyggelse og bofællesskaber" uændret nævnes som eksempler på lokaler i børnenes hjemlige miljø, og at forudsætningen fra den nuværende lovs bemærkninger om, at "Det forudsættes, at dagplejeren eller barnet har tilknytning til de lokaler, der benyttes til dagplejen", fortsat fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 21 stk. 1. *BUPL* finder det samtidig hensigtsmæssigt, at man i bemærkningerne til loven tydeliggør, at den nye formulering af § 21 stk. 1, ikke er indskrænkende i forhold til andre kendte måder at organisere gæsteplejen på, jvf. eksemplerne i den gældende dagtilbudsvejledning.

KL påpeger, at kommunerne i årevis har oprettet gæstedagplejehuse uden, at det hidtil har givet anledning til lovgivningsmæssige ændringer. De forudsætter, at den ekstra lovgivning ikke hindrer kommunernes nuværende muligheder for at nytænke dagplejen.

FOA finder, at de eksisterende regler om dagpleje allerede i dag giver adgang til at etablere dagpleje i andre lokaler end børnenes hjem, dagplejerens hjem eller børnenes hjemlige miljø og peger på, at sådanne gæstedagplejer allerede eksisterer i dag. *FOA* anbefaler, at det indskrives i bestemmelsen, at gæstedagpleje kan finde sted i andre dagplejeres hjem, i gæstedagplejehuse eller hos faste gæstevikarer. De henviser til, at formuleringen af i bestemmelsen åbner op for, at gæstedagplejen kan foregå hvor som helst.

Kommentar:

Efter den gældende dagplejebestemmelse kan dagpleje etableres enten i dagplejerens private hjem eller i andre velegnede lokaler i børnenes hjemlige miljø, og det forudsættes, at dagplejeren eller børnene har tilknytning til de lokaler, der benyttes til dagplejen. Forslaget skal sikre en klar hjemmel til, at gæstedag-

pleje kan etableres i andre lokaler end de nævnte, og derved skabe sammenhæng med praksis.

Det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, at gæstedagpleje skal opfylde de øvrige krav, der gælder for dagpleje, dvs. blandt andet kravet om, at det maksimale antal børn i en dagpleje. yderligere fremgår, at dagtilbudslovens formålsbestemmelser samt reglerne om dagtilbud ligeledes gælder for gæstedagpleje efter den foreslåede bestemmelse. Under iagttagelse af disse krav, er det en lokalpolitisk beslutning, hvor gæstedagpleje etableres.

På baggrund af BUPL's høringssvar foreslås, at det i bemærkningerne tilføjes, at bemærkningerne til de nuværende regler om dagpleje videreføres, dog ikke gældende for gæstedagpleje. Det sker ved følgende tilføjelse i bemærkningerne:

I bemærkningerne til § 21, stk. 1, 1. pkt. samt stk. 2 og 3, indsættes:

"Den foreslåede § 21, stk. 1, 1. pkt. samt stk. 2 og 3, indebærer ikke indholdsmæssige ændringer i forhold til de gældende regler om dagpleje. Derfor finder bemærkningerne til den gældende § 21, tilsvarende anvendelse på den foreslåede § 21, stk. 1, 1. pkt. samt stk. 2 og 3, dog med den ændring, at ordet "private hjem" erstattes af "dagplejerens hjem eller børnenes private hjem".

I bemærkningerne til § 21, stk. 1, 2. pkt. indsættes:

"Den foreslåede § 21, stk. 1, 2. pkt., ændrer ikke ved muligheden for at oprette gæstedagpleje, der opfylder betingelserne for dagpleje efter den foreslåede stk. 1, 1. pkt."

7. Hjemmel til tilbagebetaling.

Ankestyrelsen noterer sig, at der med ny § 93, stk. 3, genindsættes hjemmel til fastsættelse af nærmere regler om tilbagebetaling.